

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson

Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus

Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 38

Tallinn, 21. septembril 1937

III aastakäik

SISU:

Lk.

PÕLLUMAJANDUS

Muutusi viljasaagihinnangus (15. sept.) . . . 650

Taimesaaduste väljaveokvaliteedi kontr. Hollandis 652

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

Väliskaubandus augustis 1937. a. 656

Lühiuudiseid 658

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Võiturg 659

Peekoniturg 659

Tapaloomade ja lihaturg 659

Põllumajanduslik väljavedu 660

Kanamunaturg 660

Piimaturg 661

Teraviljaturg 661

Linaturg 662

Kartuliturg 663

Aedviljaturg 663

Kalaturg 664

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne 665

VALISMINISTERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Ettepanekuid uuteks viljatollideks 666

Rukki sundjahvatusprotsent 1 sept. 666

Timuti- ja ristikehinaseemnete sisseveo piiramine 666

Uue tollitariifi kehtimapanemise edasilükkamine 666

1936. a. lõikuse väärtus ja viljahindade areng

viimasel aastatel 667

Riiklik kartulioist 667

Itaalia väliskaubandus riikide järgi 1937. aasta

I poolel 667

Uns Itaalia tollitariif väljatöötamisel 668

Eesti väliskaubandusbilanss 668

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE

Changes in Harvest Estimates (on Sept. 15-th . . . 650

Quality Control of Export Plant Products in
Netherlands 652

INDUSTRY AND TRADE

Foreign Trade in August 1937 656

Sundry Information 658

AGRICULTURAL MARKETS

Butter Market 659

Bacon Market 659

Cattle and Meat Market 659

Exports of Agricultural Products 660

Egg Market 660

Milk Market 661

Grain Market 661

Flax Market 662

Potato Market 663

Vegetable Market 663

Fish Market 664

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 665

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Propositions for New Grain Tariffs 666

Prescribed Percentage of Mixture of Rye Meal 666

Restricted Imports of Timolky and Clover Seeds 666

Enforcement of New Custom Tariffs Postponed 666

Value of 1936 Harvest and Grain Prices during

the Last Years 667

State Purchases of Potatoes 667

Italian Foreign Trade by Countries in I Half

of 1937 667

New Custom Tariff in Preparation in Italy . . . 668

Estonian Trade Balances 668

PÖLLUMAJANDUS

MUUTUSI VIJASAAGIHINNANGUS (15. SEPTEMBRIKS).

CHANGES IN HARVEST ESTIMATES (ON SEPTEMBER 15 TH.).

Põllumajandus-korrespondentide poolt 15. septembriks tehtud hinnangud ja kokkuvõtted viljade saagi kohta näitavad mitmeid muudatusi võrreldes eelmise kuuga. Üleriigi kokkuvõtete keskmisis need muudatused ei avaldu nii teravalt kui üksikuis kohtades, kuna üksikud muudatused kokkuvõtus vastastikku sageli tasanduvad. Mitmel pool oli kõrreksv väga hea, kuid saagiväljaand osutus väiksemaks. Samuti osutus vilja kokkuminek kuivatamisel suuremaks tavalisest. Kuid teisalt on ka sääraseid kohti, kus viimane saagihinnang on tõusnud võrreldes eelmisega.

Rukkisaagihinnang üleriiklikus kokkuvõttes näitas väikest suurenemist võrreldes eelmise kuuga. Üksikuis kohis on aga rukkisaagihinnang langenud ja tegelik saak osutub väiksemaks kui loodeti kuu varem. Maae järgi suurenesid rukkisaagid maa-keskmiselt Viru-, Harju-, Lääne-, Saare-, Tartu-, Valga- ja Võrumaal, kuna mujal võis maa-keskmiselt märkida vähenemist. 15. sept. hinnati rukki keskmist ha-saaki riigikeskmiselt 14,0 kv-le eelmise kuu 13,7 kv vastu, seega tõusis saagihinnang 1,7% ja osutus 13% kõrgemaks viimase 10 a. keskmisest, mis oli 12,4 kv.

Et k. a. osutub rukkikasvupind ka tunduvalt suuremaks kui m. a., mõjustab see omakorda kogusaagi suurenemist. Rukkikasvupind oli 148 500 ha, seega üle 8% suurem eelmise aasta omast. Rukkikogusaak kujuneb seega ligi 2 073 000 kv-le eelmise aasta 1 535 000 kv vastu, s. o. 538 000 kv ehk 35% võrra suuremaks. Terakvaliteediga ollakse enamuses rahul, kuna kohati kaevatakse terapeenuse üle.

Taliniisu-hinnang jäi üleriiklikus kokkuvõttes eelmise kuu tasemele, olgugi et üksikuis kohis selgus, et saak osutub väiksemaks, kui arvati möödunud kuul, teisel suurenesid aga keskmised saagid sedavõrra. Taliniisusaaki hinnatakse üleriigi keskmiselt ha kohta 14,4 kv-le, mis on m. a. samaaegselt hinnangust kõrgem 20%, ja m. a. tegelikust saagist, mis oli 12,7 kv, — 13%. Tänavune

saak ületab viimase 10 a. keskmise, mis oli 13,1 kv ha-lt, 9%. Tänavu on ka taliniisukasvupind suurenenud tunduvalt võrreldes möödunud aastaga, mis omakorda mõjustab kogusaagi suurenemist. Taliniisu all oli tänavu 23 700 ha, mis on m. a. pinnast suurem 5 800 ha ehk 32%. Tänavust taliniisu kogusaaki hinnatakse üle 340 000 kv möödunud aasta 227 000 kv vastu. Käesolevail andmeil hinnatud taliniisusaak on suurem m. a. saagist üle 113 000 kv ehk 50%.

Suiviljadest kannatasid varased külvid kevadise põua all, kuna hilisemad sattusid lähemale vihmade tulekule, mistõttu viimaste kasv kujunes päris rahuldavaks. Kevadisest liigkuivusest kannatas kõige enam oder, mis jäi mitmel pool hõredaks ja lühikeseks, sama saatus tabas ka suinisu.

Viimase hinde järgi näitas suiviljade seisund nõrgenemist, mis oli tingitud peamiselt septembri keskpaigu vihmadest. Viimased vihmad leotasid põlluliseisvaid viljarouke, vähendades saaki ja selle kvaliteeti.

Suinisuseisu hinnati alles läinud kuul 5 punkti üle viimase 10 a. keskm., kuid käesoleval hinnangul langes see juba 2 punkti alla 10 a. keskmist. Suinisu ha-saaki hinnati 9,5 kv-le eelmise kuu 10,2 kv vastu. Käesoleva kuu hinnang on siiski pisut kõrgem möödunud aasta samaaegselt hinnangust. M. a. samaaegsel hinnangul loodeti kujunevat suinisu saaki 9,1 kv-le ha-lt, mis kujunes ka suinisu lõplikuks ha-saagiks m. a. Suinisu-kasvupind on tänavu 43 600 ha m. a. 47 600 ha vastu, s. o. 8% väiksem. Kasvupinna vähendamine mõjub ka kogusaagile vähendavalt, kuna keskmise ha-saagi kõrgem seis ei suuda katta kasvupinna vähenemisest tekkivat puudujääki. Suinisu kogusaaki võib arvata tänavu 415 000 kv-le m. a. 435 000 kv vastu.

Sui- ja taliniisu kokku loodetakse tänavu äsjase hinnangu alusel 755 000 kv eelmise aasta 712 000 kv vastu, seega osutub tänavune kogusaak 6% suuremaks eelmise aasta omast.

Saagilootused 15. septembri hindel.

Estimated Crop Yields.

	Rukis Rye		Talinisu Winter Wheat		Suinisu Summer Wheat		Oder Barley		Kaer Oats		Segavili Mixed Crop		Kartul Potatoes		Lina (kiud) Flax-Fibre		Linaseeme Linsseed		Ristik- heinaseeme Clov. Seed	
	kvint. ha-lt In quint. p. ha	% 10 a. keskm. 10 Year Aver.	kvint. ha-lt In quint. p. ha	% 10 a. keskm. 10 Year Aver.	kvint. ha-lt In quint. p. ha	% 10 a. keskm. 10 Year Aver.	kvint. ha-lt In quint. p. ha	% 10 a. keskm. 10 Year Aver.	kvint. ha-lt In quint. p. ha	% 10 a. keskm. 10 Year Aver.	kvint. ha-lt In quint. p. ha	% 10 a. keskm. 10 Year Aver.	kvint. ha-lt In quint. p. ha	% 10 a. keskm. 10 Year Aver.	kvint. ha-lt In quint. p. ha	% 10 a. keskm. 10 Year Aver.	kvint. ha-lt In quint. p. ha	% 10 a. keskm. 10 Year Aver.	kvint. ha-lt In quint. p. ha	% 10 a. keskm. 10 Year Aver.
Viru . .	14,6	114	15,4	113	9,9	92	10,2	88	11,2	101	12,3	106	134,2	100	3,1	112	2,6	102	2,8	160
Järva . .	14,6	109	15,1	113	9,8	88	9,6	86	10,7	98	12,2	102	128,2	99	3,7	113	3,6	110	2,1	110
Harju . .	13,5	117	13,4	103	10,0	96	9,7	103	9,5	106	11,0	111	119,6	101	2,5	95	2,6	107	2,0	113
Lääne . .	13,2	115	13,9	102	10,6	101	9,8	102	9,3	108	12,1	119	100,2	94	3,6	102	3,4	97	2,6	186
Saare . .	12,3	127	11,9	103	9,3	98	8,4	96	8,0	96	9,2	94	79,2	89	2,5	95	2,8	108	2,6	147
Pärnu . .	15,0	116	15,2	118	10,2	106	9,9	107	10,2	113	11,9	114	108,3	92	3,9	118	3,8	101	2,1	126
Viljandi .	17,1	113	16,5	118	9,3	88	10,0	93	11,3	113	12,6	112	107,3	85	3,8	115	3,8	105	2,5	138
Tartu . .	14,5	105	14,2	165	9,5	96	9,5	101	10,8	108	11,3	108	122,0	97	3,9	121	4,1	111	2,0	120
Valga . .	13,6	109	12,8	100	8,0	84	7,8	84	9,2	113	10,5	112	111,0	96	3,2	111	3,1	99	1,9	119
Võru . .	11,2	112	11,0	102	8,4	105	8,2	105	9,1	119	9,8	112	112,9	100	3,3	122	3,9	142	1,5	109
Petseri .	13,1	124	10,8	103	9,8	110	10,8	123	10,8	125	11,6	123	103,8	95	3,5	127	2,6	90	1,6	110
Keskmiselt																				
1937 . .	14,0	113	14,3	109	9,5	93	9,5	99	10,2	110	11,6	110	115,5	96	3,6	117	3,5	108	2,1	126
1936 . .	—	93	—	94	—	92	—	84	—	93	—	91	—	96	—	109	—	118	—	124
1935 . .	—	96	—	89	—	111	—	102	—	113	—	112	—	99	—	126	—	116	—	100
1934 . .	—	133	—	131	—	124	—	114	—	128	—	127	—	94	—	117	—	116	—	107
1933 . .	—	127	—	124	—	—	—	78	—	89	—	77	—	96	—	110	—	116	—	111
1932 . .	—	110	—	107	—	—	—	86	—	99	—	94	—	92	—	77	—	86	—	—

Odrasaaki, mida möödunud kuul hinnati veel kõrgemaks viimase 10 a. keskmisest, hinnati käesoleval kuul juba 99% viimase 10 a. keskm., s. o. 1% nõrgemaks. Möödunud kuul loodeti odrasaaki kujunevat 9,8 kv-le ha-lt, kuna käesoleval hinnangul langes keskmine ha-saak 9,5 kv-le. Võrreldes m. a. samaaegse hinnanguga, on tänavune odrasaagihinnang siiski kõrgem. M. a. samal ajal loodeti riigikeskmiselt odrasaaki 8,3 kv-le ja lõplikuks saagiks kujunes 8,6 kv ha-lt. Maade järgi oli odrasaagihinnang kõrgeim Petseri- ja Virumaal. Petserimaal loodeti keskmiselt ha-lt 10,8 kv ja Virumaal 10,2 kv, kuna mujal kõikjal jäi loodetav keskmine ha-saak alla 10 kv. Kõige nõrgemad olid odrasaagilootused Valgamaal — 7,8 kv ha-lt.

Kaera- ja segavilja saagilootused vähenesid võrreldes eelmise kuuga samuti nagu teiselgi suviljadel. Möödunud kuul loodeti kaera- ja segaviljasaaki 15% kujunevat paremaks viimase 10 a. keskmisest, kuid käesoleva kuu hinnangul loodetakse kaera- ja segavilja ha-saaki 10% kõrgemaks viimase 10 a. keskmisest, seega langes hinnang käesoleval kuul 5 punkti. Kaerasaaki ha-lt loodetakse käesoleval hinnangul 10,2 kv-le ja segaviljal 11,6 kv-le. Maade järgi töötas

kaerasaak ha-lt kujuneda paremaks kui riigikeskmiselt Viljandi-, Viru-, Järva-, Tartu-, Petseri- ja Pärnumaal, kuna teisis mais olid saagilootused väiksemad. Võrreldes m. a. samaaegse hinnanguga töötas kaerasaak tänavu kujuneda siiski paremaks. M. a. 15. sept. tehtud hinnangul loodeti kaerasaaki kujunevat keskmiselt ha-lt 8,7 kv-le ja lõplikul hinnangul kujunes m. a. saak 8,3 kv-le ha-lt. Samuti töötas tänavune segaviljasaak kujunevat tunduvalt paremaks möödumudaastast, olgugi et viimane hinnang näitas vähenemist. M. a. samaaegsel hinnangul loodeti segaviljasaaki kujunevat 9,7 kv-le ha-lt ja lõplikul hinnangul kujunes 9,6 kv-le.

Vaatamata saagilootuste vähenemisele võrreldes eelmise kuuga töötas tänavune sööda- viljade saak kujuneda siiski koguselt suuremaks m. a. omast, kuigi saak kvaliteedilt on mitmel pool kannatanud.

Kartulisaagi hinnang võrreldes eelmise kuuga vähenes. Soe ja küllaldane niiskus soodustas ka kartulilehe ja -varre mädaniku levikut, mis halvas kartulite seisundit ja vähendas saagi arenemist. Möödunud kuul hinnati kartuliseisundit 100% viimase 10 a. keskmisest, kuna käesoleva kuu hinnang langes 96%-le. Käesoleva kuu hinnangul arvatakse kartulisaaki kujunevat 115 kv-le

ha-lt eelmise kuu 120 kv vastu. Maade järgi loodeti parimat kartulisaaki Virumaal 134 kv ha-lt ehk 100% viimase 10 a. keskmisest. Järvamaal 128 kv ha-lt (99%) ja Tartumaal 122 kv ha-lt (97%). Võrreldes viimase 10 a. keskmisega arvatakse kartulisaaki kujunevat paremaks ainult Harjumaal, kus keskmist ha-saaki hinnatakse 120 kv-le ehk 101% viimase 10 a. keskmisest. Võrreldes viimase 10 a. keskmisega arvatakse kartulisaaki kõige nõrgemaks Viljandimaal 107 kv ha-lt ehk 85% viimase 10 a. keskmisest ja Saaremaal 79 kv ha-lt ehk 89% viimase 10 a. keskmisest.

Osalt kasvab kartul veel, osalt on võtmine käsil. Kuidas kujuneb tänavu lõplik saak, loodetavasti selgub see juba enam-vähem kindlamalt järgmisel hinnangul. M. a. oli eriti hea kartulisaagiaasta, mis tõstis ka 10 a. keskmist, seetõttu, kuigi tänavune saak jääb pisut väiksemaks viimase 10 a. keskmisest, on ta siiski rahuldav.

Linaseisu hindasid korrespondendid 117% viimase 10 a. keskmisest. Linakiudu loodeti 3,6 kv- ha-lt, kuna viimase 10 a. keskmiselt saadi linakiudu 3,0 kv ha-lt. M. a. samaaegsel hinnangul loodeti linakiusaaki kujunevat 3,3 kv-le ha-lt ja lõplikul hinnangul saadi 3,1 kv. Soodsate linahindade tõttu külvati ka tänavu lina rohkem kui m. a., seetõttu töötab kogusaak kujuneda tunduvalt suuremaks m. a. omast. Kohati on tänavu lina väga hea, kuid leidub ka üksikuid kitsamaid piirkondi, kus linasaak jätab soovida. Kõrgemaid saake ha-lt loodeti äsjase hinnangu järgi: Tartumaal ja Pärnumaal 3,9 kv, Viljandimaal 3,8 kv ja Järvamaal 3,7 kv. Kõige nõrgemaks linakiusaaki hinnati Harju- ja Saaremaal — 2,5 kv ha-lt. K. a. oli lina all 31 300 ha eelmise aasta 28 400 ha vastu.

Loodetav kogusaak kujuneks seega üle 111 000 kv eelmise aasta 87 140 kv vastu, s. o. 27% suurem.

Linaseemnesaagi kohta tegid korrespondendid k. a. esmakordselt hinnangu ja seejärgi loodetakse linaseemne ha-saaki riigikeskmiselt 3,5 kv-le, mis on 8% parem viimase 10 a. keskmisest, kuid pisut madalam m. a. samaaegselt hinnangust, mis oli 3,6 kv ja ka m. a. lõplikust hinnangust, mis oli 4,0 kv ha-lt. Arvestades kasvupinda ja keskmist ha-saaki võib loota linaseemne kogusaaki kujunevat üle 109 000 kv.

Ristikheinaseemnesaak töötab kujuneda tänavu heaks, kui praegused vihmad teda rõukudes ei riiku. 15. sept. tehtud hinnangu järgi loodeti kujunevat keskmist ha-saaki 2,1 kv-le ha-lt, mis on 26% parem viimase 10 a. keskmisest. Ristikheina seemnesaagi seisund on aga säärane, et sügisel varasemate peksimiste puhul on saigid paremad, kuna hiljem saigid vähenevad, mis on peamiselt tingitud sellest, et sügisel vihmaste ilmadega hävib ristikheinaseemne rõukudes osa saagist. M. a. samaaegsel hinnangul loodeti ristikheinaseemnesaaki kujunevat 2,0 kv-le. Eriti ilusa ja sooja sügise tõttu andsid m. a. ka hilisemad peksud enam kui harilikult seemet, nõnda et lõplikul hinnangul kujunes keskmise saak ka ligikaudu 2,0 kv-le ha-lt. Maade järgi olid ristikheinaseemnesaagi lootused käesoleval hinnangul paremad P.-Eestis ja pisut nõrgemad L.-Eestis.

Käesolev viljasaagihinnang ei ole lõplik, kuna viljad ei ole veel koristatud. Selles võib tulla muudatusi vastavalt sellele, kuidas õnnestub koristamine, samuti saagihindamise täpsustamisega, mida on võimalik teha saagi lõplikul selgumisel.

TAIMESAADUSTE VÄLJAVEOKVALITEEDI KONTROLL HOLLANDIS. QUALITY CONTROL OF EXPORT PLANT PRODUCTS IN NETHERLANDS.

Mag. agr. A. Ratt.

Kuni 1929. a. teostati Hollandis taimesaaduste väljaveol kvaliteedikontrolli fakultatiivsel teel; seda teostasid mitmesugused uuringu- ja katseasutised või kaubanduslikud keskorganisationsioonid. Esimesena pandi kehti-

ma obligatoorne väljaveokvaliteedi kontroll, kui 1929. a. põllumajandussaaduste väljaveo korraldamise seadust laiendati seemnekartulite kohta. Obligatoorsele seemnekartulite kvaliteedikontrollile on järgnenud hiljem si-

bulate, lillsibulate, kõõgiviljade ning puuviljade ja tulpide obligat. kvaliteedikontroll. Rea teiste taimesaaduste, nagu põllujuur- ja aedviljataimede seemnete ning ehustaimede väljaveol toimub kvaliteedikontroll fakultatiivsel teel.

Kvaliteedikontrolli teostamisel on tegevad eeskätt järgmised asutised:

1. Hollandi üleriiklik tunnustusamet (NAK), Wageningenis.
2. Kõõgi- ja puuvilja ning kartuli välja-veokontrollbüroo Haagis.
3. Taimekaitse Amet, Wageningenis.
4. Seemnekontrolljaam, Wageningenis.

Põllu-, aia- ja juurviljataimede seemnete ning seemnekartuli väljaveokvaliteedi kontroll.
Quality Control of Export Seeds of Field-, Garden- and Vegetable Products and Seed Potatoes.

Juba 1903. a. peale on Hollandis teostatud seemnekartulite kvaliteedikontrolli. See kontroll oli küll fakultatiivne, põhinedes eraalgatuslikul tegevusel, kuid mitmesuguste põllumajandusliikude organisatsioonide, põllutöministeeriumi ja teadusliikude instituutide kaastööl omas ta aja jooksul väga laialdast ulatust. 1932. a. koondas Põllutöministeerium seemnekartuli kvaliteedikontrolli korraldavad asutised ühe keskuse ümber, andes talle ametliku asutise õigused. Nii on praegu Hollandis taimesaaduste kvaliteedikontrolli teostajaks keskasutiseks Hollandi üleriiklik tunnustusamet (NAK). Seemnekartulite väljaveo seaduse järgi on keelatud vedada välja seemnekartuleid, millised ei ole tunnustatud NAK'i poolt. Kuid NAK ei teosta üksi seemnekartulite kvaliteedikontrolli, vaid ka kõikide põld-, juur- ja aedviljataimede seemnete kvaliteedikontrolli. Tal on kaks osakonda:

- a. põldtaimede (tera- ja kaunviljad, lina, heintaimed, söödapeet ja kartul) ning
- b. aiaanduse, kuhu kuuluvad puukoolide saadused ja aedviljataimed.

Riik on ositatud 12. ringkonda ning igas ringkonnas on tunnustusamet, kes teostab selles ringkonnas kasvatatavate seemnete ja taimede kvaliteedikontrolli. Osakonnad teostavad kontrolli üldiste NAK'i poolt väl-

jatõetatud juhiste järgi. Kogu kvaliteedikontroll koosneb:

1. päritolukontrollist,
2. põldude tunnustamisest ja
3. valmisaaduste kontrollist.

Tunnustatakse vaid sääraseid põlde, millised on seemendatud seemnetega, millede päritolu tuntud: mis on kas originaalsordid või eelmisel aastail tunnustatud. Põldude tunnustamisel hinnatakse vastavate asjatundjate-inspektorite poolt, nagu meilgi, sordiehtsust, taimhaiguste ja umbrohtude esinemist jne. Kartulid ositatakse põllu tunnustamise hinnangul kolme klassi: väga head, head ja rahuldavad.

Et tunnustatud põldudelt saadud seemned ja mugulad vastavad tõesti ülesseatud nõudele ja kvaliteedile, teostatakse hiljem turulemineva valmisaaduse järele vaatust, kus hinnatakse saaduse värvi, lõhna, niiskust, raskust, puhtust, tervisiikku seisundit ja idanemisvõimet. Kartulite juures kontrollitakse ka nende sortimist, mille kohta on seatud üles vastavate sortimismäärustega erinõuded.

Seemned ja mugulad, millised vastavad kvaliteedikontrolli nõudele, pakitakse kottidesse ja plommitakse NAK'i kontrollmärgi kandva plommiga. Igasse kotti pannakse NAK'i selle ringkonna tunnustusameti tunnistus, kust saadus pärit. Tunnistuse üks külg on kollane, sinna märgitakse ära saagiaasta, sordinimi ja seemnekasvataja number; seemnete juures peale selle veel andmed järelikülvi, sordiehtsuse ja taimhaiguste kohta ning kartulite juures klass, millesse nad arvati põllutunnustamisel. Tunnistuse teisel, rohelisel küljel, asuvad allkirjad ja kontrollmärk.

Kuna igas kotis olev tunnistus võimaldab teha kindlaks seemnekasvatajat ja kasvukohta, on sellega väga kerge teostada ka järelkontrolli ja selgitada kõiki väärnähtusi ja võltsimisi, millised võivad tulla esile kvaliteedihinnangul.

1932. a. seemnekartulite väljaveoseadusega, mis keelab viia välja seemnekartuleid, millised ei ole varustatud NAK'i tunnistusega, on igatahes Holland kindlustanud oma

seemnekartuliostjalle välismaal kauba kõrget kvaliteeti. Selle kvaliteedi kõrgel tasemel hoidmiseks on üksi kartulikvaliteedi kontrolli teostamisel ametis Hollandis üle 200 kontrolli.

**Sibulate väljaveo-
kvaliteedi kont-
roll.**

*Quality Control of
Export Onions.*

Sibulate väljavedu Hollandis on korraldatud seadusega 18. V 30. Seaduse järgi on keelatud vedada välja või esitada välja-veoks sibulaid, millised ei ole varustatud sanitaartunnistustega, arvatud välja konservitud sibulad. Sanitaartunnistus antakse ainult sibulale, millised kvaliteedi ja pakkimise suhtes vastavad kehtivaile nõudeile. Nende nõuete kohaselt peavad sibulad olema: vabad haigusist, küpsed, kuivad, puhtad. Igas üksikus pakendis peavad sibulad olema ühevärvilised ja kuuluma sama sorti. Ei tohi esineda väikesi ega kaksiksibulaid. Sortiment peab olema ühtlane.

Väljaveol võetakse see tunnistus tolliametis ära ja saadetakse väljaandjale asutisele, milleks on Haagis asuv Kõögivilja-, puuvilja- ja kartulikontrollbüroo. Seega ei lähe sibulate väljaveokvaliteedi tunnistus välismaise ostjani. Selleni jõuab vaid väljaveoks määratud ja nõudeile vastavate sibulate pakendil olev kontrollbüroo kaitsemärk.

Sibulate pakendid peavad vastama järgmisile nõudeile: peavad olema pakitud kas kottidesse, kastidesse või teisisse pakkimisvahendisse ja sisaldama netokaalu 25 või 50 kg. On netokaal teissugune, peab kaal olema pakendil selgelt näidatud.

Kvaliteedikontrolli teostav kontrollbüroo on erahing, mis on asutatud selleks, et soodustada kõögivilja, puuvilja ja kartuli väljavedu, milleks ühing juba enne ametlikku kvaliteedikontrolli teostamist teostas eraviisiliselt oma liikmel kaubakvaliteedi hindamist ja andis välja vastavaid kvaliteeditunnistusi. Need ülesanded on ühinguale jäänud endiselt tema riiklikuks kontrollbürooks muutmiseks. Ühingu liikmel on õigus tarvitada kontrollbüroo kaitsemärki, mille kaudu on hollandi riigilippu kandev lövi, väljaveoks määratud kõögivilja, puuvilja ja kartulite juures, millised vastavad büroo poolt üles-

seatud minimaalnõudeile. Kaitsemärk kas trükitakse või kinnitatakse etiketiga pakendile. Igal ühingu liikmel on oma kontrollnumber, mis trükitakse kaitsemärgi alla. Seeläbi on alati võimalik teha kindlaks iga saadetise päritolu. Büroo annab välja ka kvaliteeditunnistusi, milledes deklareeritakse, et saadused telesaamise silmapilgul vastasid ülesseatud kvaliteeditingimustele. Kvaliteeditunnistusele kirjutab alla kontrollör-inspektor, kes teostas kauba ülevaatus.

**Lillsibulate
väljaveokvali-
teedi kontroll.**

*Quality Control
of Export Potatoes.*

Väljaveoks määratud lillsibulate kvaliteedi kindlustamiseks vastavalt seadusele 31. XII 31 ja määrusele 28. XII 32 kuuluvad kõik väljaveetavad lillsibulad kvaliteedikontrolli alla, millega tõestatakse, et sibulad on vabad haigusist ning vastavad ülesseatud kvaliteedinõudeile. Kvaliteedikontrolli teostab ja annab välja vastavaid väljaveotunnistusi Taimekaitse Amet Wageningenis. Kontrolli teostamiseks on Ametil üle riigi 31 kohas kokku keskasutisega 47 tehnilist ametnikku. Lisaks neile veel suuremail hooaegadel kuni 10 ajutist jõudu. Nende ametnikkude ülesandeks on valvata seaduse õiglase täitmise järgi.

Väljaveotunnistused on 8 päevase kehtivusega. Piiril võetakse need tunnistused tolliametite poolt, samuti nagu sibulategi juures, ära ja saadetakse Taimekaitse Ametile.

**Kõögivilja ja
puuvilja välja-
veo-kvaliteedi
kontroll.**

*Quality Control of
Export Vegetables
and Fruits.*

Määrusega 16. IX 36 kuuluvad obligatoorse kvaliteedi kontrolli alla välja-veol: viinamarjad, punane ja valge peakapsas, milaanokapsas, lillkapsas ja brüsseli kapsas. Nende väljaveoks on vajalik Kõögivilja-, puuvilja- ja kartuli-kontrollbüroo poolt väljaantud kvaliteeditunnistus. Tunnistus võetakse piiril tolliameti poolt ära ja saadetakse tagasi kontrollbüroole. Kuna büroo teostab eraviisiliselt ka nende saaduste kvaliteedihinnangut, on õigus eksportijal kasustada pakendil büroo kaitsemärki (hollandi riigilippu kandev lövi). Väljaveotunnistuse saamiseks peavad nimetatud kaubad vastama järgmisile tingimustele:

a. üldtingimused:

Saadused peavad olema vabad seenhaigusist ja kahjureist ning teisist vigadest, nagu rahe-, külma-, tuule jne. vigadest, peavad olema küpsuselt sellises astmes, et nad jõuavad ostja kätte heas seisundis, värskuselt peavad olema sellises astmes, et nad võimaldavad säilitamist ka ostja kätte jõudmisel

b. eritingimused.

Viinamarjad peavad olema võimalikult vabad vartest, peavad olema pakitud kastidesse, puitvillasse ja paberisse. Netokaal peab olema 4 või 7,5 kg., kui kaalu pakendil ei ole näidatud.

Punased ja valged peakapsad ja milaano kapsad peavad olema tiheda peaga, vabastatud liigseist lehtedest ja vartest. Iga peakaal peab olema vähemalt 300 g., arvatud välja valged sügiskapsad, millele minimaalne kaal peab olema 1,5 kg.

Pakkematerjal peab olema uus ja pakendi netokaal 5 või 10 kg. On kaal teissugune, tuleb see pakendil märkida.

Brüsseli kapsad peavad olema küllalt kõvad, vabad lehekirpudest, tigudest ja mullast, pakendid nagu peakapsastel.

Hilised lillkapsad peavad olema valged ja kõvad. Nad klasseeritakse läbimõõdu järgi:

1. sept. — 1. nov. . . .	14 sm.
1. nov. — 20. nov. . . .	13 sm.
20. nov. — 1. det. . . .	12 sm.
1. det. — 31. jaan. . . .	10 sm.

Kui lillkapsaste väljavedu ei toimu lahtiselt, peavad nad olema pakitud puhtaisse ja kindlasse kastidesse, millised ei sisalda üle 20 pea.

Väljaveotunnistused kehtivad:

lillkapsail, brüsseli kaps. ja viinamarjadel 3 päeva (pühapäeva ei arvestata). Teisel 7 päeva.

On tunnistuse kehtivustähtpäev möödunud, tuleb lasta saadeti taas kontrollida.

Tulpide väljaveo-
kvaliteedi
kontroll.

Quality Control of
Export Tulips.

Tulpide väljaveol Iiri ja
Inglisse peavad nad vastama ülesseatud tingimustele, millised on seatud

üles määrusega 14. I 37. Väljavedu teisisse maise ei allu obligatoorsele kontrollile. Tin-

gimuste kohaselt ei tohi tulbid olla rikutud seenhaigusist, kahjureist ega kasvuaegseist meteoroloogilistest mõjudest. Nad peavad olema korralikult lõigatud ja pakitud. Peavad olema värsked ja küllaldaste lehtedega, et kindlustada nende kõlblikus seisundis päralejõudmist sihtkohta.

Kvaliteedikontrolli teostab Kõogivilja, puuvilja ja kartuli väljaveo-kontrollbüroo. Tema poolt väljaantud tunnistuste põhjal la-sevad tolliasutised kauba viia välja. Tunnistused võtab tolliamet ära ja saadab büroole tagasi.

Büroo ei teosta eraviisiliselt lillede ekspertiisi, mistõttu eksportfirmadel ei ole õigus kasustada büroo kaitsemärki. Büroo tegevus piirdub üksi väljaveotunnistuste väljandmisega.

Järeldusi.
Conclusions.

Kuigi Hollandis viimaste aastatega obligatoorse väljaveokvaliteedi kontrolli alla on võetud juba kõik tähtsamad eksporttaimesaadused, on see kontrollikorraldus siiski säilitanud oma endist eraalgatuslikku kuju.

Kvaliteedikontrolli teostavad endised organisatsioonid on vaid ühendatud ja neile antud riiklikud funktsioonid, mis seisab kvaliteedikontrolli teostamises, ülesseatud minimaalsete alusel, millele peavad vastama väljaveetavad kaubad. Peale selle on aga neile kontrollasutisile jäänud alles endised ülesanded: teha kauba ekspertiisi ja anda välja kvaliteeditunnistusi. Kaubanduslikult on viimasel ülesandel väga suur tähtsus, kuna see võimaldab ostjal saada kaubakvaliteedi kohta autoriteetset hinnangut kvaliteeditunnistuse näol. Väljaveokvaliteedi kontrolli teostamine ei ole seejuures rajatud mitte üksikontrolöride süsteemile, vaid on koondatud keskasutiste ümber, kellede töö piirdub vaid teatud taimesaaduste kvaliteedi hindamisega. Et neil keskasutisil on eeskujulikult sisustatud uuringu- ja kontrollilaboratooriumid ja kvalifitseeritud töötajad, tagab selline kvaliteedikontrolli korraldus, et kontrollitöö tulemused on põhjalikud ja usaldusväärsed mitte üksi kaubamüüjale, vaid ka ostjale.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

VÄLISKAUBANDUS AUGUSTIS 1937. a.

FOREIGN TRADE IN AUGUST 1937.

Augusti väliskaubandusbilanss kujunes 1,2 milj. kr. aktiivseks. Väliskaubanduskäive osutus võrreldes m. a. augustiga 34,1%-st tõusu, kusjuures sisseveo poolel oli 2,3 milj. kr. ehk 31,2% tõusu ja väljaveo poolel 3,0 milj. kr. ehk 36,8% tõusu.

8 kuu väliskaubanduskäive võrreldes mullusega, suurunes 27,6 milj. kr. (25,9%), sissevedu — 18,1 milj. kr. (33,7%), väljavedu 9,5 milj. kr. (17,9%) ja bilanss oli 0,9 milj. kr. passiivne, kuna 1. a. samal ajal oli passiivsus 1,2 milj. kr.

Väljavedu — Exports.

Võttes võrdlusele k. a. ja m. a. augusti väljaveo kaubarühmade järgi näeme järgmisi muudatusi. Elusloomade väljavedu vähenes 97 tuh. kr. ehk 67,8%. Vähenemist põhjustas veiste väljaveo ärajäämine k. a. augustis, kuna m. a. veeti neid välja 808 tk. 124 tuh. kr. väärtuses. K. a. augustis veeti välja 364 siga 43 tuh. kr. väärtuses, milliseid ei esinenud m. a. augusti väljaveos. Toit-, maitseainete ja jookide väljavedu näitab koguselt 11,1%-st vähenemist ja väärtuselt 12,0%-st suurenemist, mis on tingitud peamiselt hindade tõusust. Toor- ja poolvalmisainete väljavedu suurenes 2010 tuh. kr. ehk 64,0% ja valmissaaduste väljavedu 42,5%.

Kaubarühmade osatähtsus väärtuselt

1. I — 31. VIII 1936—37. (%)

Percentages of Separate Groups of Merchandises According to Value 1. I — 31. VIII 1936—37.

	Väljavedu Exports		Sissevedu Imports	
	1937	1936	1937	1936
I Elusloomad — Animals, living	1,9	5,1	0,1	0,1
II Toit- ja maitseained, joogid — Food Products, Stim. Bever.	33,2	34,4	13,6	10,5
III Toor- ja poolvalmisained — Raw and Semi-Manufactured Materials	41,2	38,2	27,8	27,8
IV Valmissaadused — Manufactured Articles	23,7	22,3	53,3	61,4
V Kallismetallid ja -kivid — Pre- cious Metals and Stones . . .	0,0	—	0,2	0,2
Kokku — Total	100	100	100	100

Toit-, maitseainete ja jookide väljaveo vähenemist koguselt põhjustas peamiselt teravilja ja osaliselt ka liha ja lihakauba vähenenud väljavedu. Teravilja müüdi m. a. augustis välisturgudele 1270 tn. 256 tuh. kr. väärtuses ja k. a. 460 tn. 117 tuh. kr. väärtuses, seega vähem 54,3%. Liha ja lihakauba väljavedu vähenes k. a. augustis 24,5%, sealjuures vähenes peakoni väljavedu 65 tuh. kr. ehk 20,1%. Teiste olulisemate ainete väljavedu näitab suurenemist. Nii suurenes või väljavedu väärtuselt 18,9%, kartulijahu väljavedu 121,7%, šokolaadi ja kompvekkide väljavedu 43,1%, munade väljavedu 32,8%.

Toor- ja poolvalmisainete väljaveo suurenemist põhjustas tähtsal määral metsamaterjali, põlevkiviõli, üna ja takkude, toornahkade ning kunstsarve suurenenud väljavedu. Metsamaterjali väljavedu suurenes väärtuselt 74,1%, siis oli eriti tunduv kuuse- ja männilaudade ning plankude väljaveo suurenemine (106,7%). Põlevkiviõli väljavedu ületas m. a. augusti 463 tuh. kr. ehk 330,7%. Lina ja takkude väljavedu suurenes väärtuselt 128,1%, toornahkade — 147,9% ja kunstsarve — 61,2%. Selle rühma olulisemaid aineid vähenesid tselluloos — 29,0% ja bensiin — 25,0%.

Valmissaaduste hulgas suurenes 1. a. augustiga võrreldes ajalehe- ja trükipaber 162,2%, džuuatriie ja -kotid 89,6%, jäme linaane riie 52,9%, puurvillalõng ja -niit 44,4%, vineer ja toolipõhjad 35,7%, kuna tahvelklaas vähenes 88,9% ja tsemendi väljavedu jäi täiesti ära.

Sissevedu. — Imports.

Sisseveetud kaubad kaubarühmade järgi suurenesid võrreldes m. a. augustiga järgmiselt: toit-, maitseained ja joogid — 51,0%, toor- ja poolvalmisained 65,4% ja valmissaadused 14,3%.

Toit-, maitseainete ja jookide rühma sisseveest moodustab 358 tuh. kr. ehk 33,1% teravili, 30,3% suhkur ja 22,2% heeringad. Kõrvutades neid arve 1936. a. vastavatega

Sisse- ja väljaveo tähtsamad ained. — Principal Commodities of Foreign Trade.

	August — August				1./I—31./VIII			
	ton.		1000 kr.		ton.		1000 kr.	
	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936
VALJAVEDU — EXPORTS.								
Üldse: — Total:								
I. Elusloomad (arv) — Animals, living (number)	370	982	46	143	10 048	29 263	1 209	2 714
II. Toit- ja maitseained, joogid — Food Products, Stim. Bever.	3 228	3 631	3 598	3 212	35 177	36 092	20 623	18 150
Sellest: — thereof:								
Teravill — Corn	460	1 270	117	256	3 201	10 030	812	1 821
Kartul — Potatoes	1	0	0	0	14 477	10 838	780	547
Või — Butter	1 407	1 281	2 398	2 013	8 199	8 572	12 704	9 798
Munad — Eggs	6 057	5 198	413	311	26 520	27 760	1 861	1 276
Liha ja lihakaup — Meat and Meat Products	359	308	—	—	1 573	1 642	—	—
	225	805	317	420	2 476	8 505	2 851	3 656
III. Toor- ja poolv.-ain. — Raw a. Semi-Manufact. Materials	60 497	56 220	5 152	3 142	236 194	232 725	25 630	20 140
Sellest: — thereof:								
Toornahad — Hides undressed	65	24	181	73	695	484	1 708	1 028
Metsamaterjal — Timber Materials	44 009	41 554	3 018	1 793	116 692	129 156	7 742	5 068
Tselluloos — Cellulose	3 560	5 513	450	634	39 279	40 814	4 988	4 523
Lina ja -takud — Flax and Tow	425	287	495	217	4 619	6 129	5 192	6 150
Bensiin — Benzine	288	309	63	84	2 357	2 377	515	664
Põlevkiviõli — Shale-Oil	7 463	1 852	603	140	30 097	9 438	2 318	584
Kunstsaarv — Artificial Horn	60	38	137	85	486	367	1 098	825
IV. Valmisraadused — Manufactured Articles	5 528	4 832	2 273	1 596	30 328	30 006	14 739	11 744
Sellest: — thereof:								
Vineer ja -toolipõhjad — Plywood and Chair-backs	1 975	1 429	482	358	12 237	11 867	3 004	2 659
Ajalohu- ja trükipaber — News-a. other Printing Paper	842	518	250	95	4 861	4 240	1 105	803
Puuv. lõng ja -niit — Cotton Yarn and Thread	214	148	580	387	1 234	679	3 227	1 691
Puuv. riie — Cotton Piece Goods	90	85	264	278	652	748	2 026	2 562
Linane riie jäme — Linen, coarse	62	35	107	70	304	282	626	571
Džautriie ja -kotid — Jute Cloth and Sacks	169	88	91	48	1 015	736	654	425
Tsement — Cement	—	158	—	6	—	1 419	—	61
Tahvelklaas — Sheet Glass	48	425	9	81	960	3 651	168	581
V. Kallismetallid ja -kivid — Precious Metals and Stones	—	—	—	—	0	—	2	—
SISSEVEDU — IMPORTS.								
Üldse: — Total:								
I. Elusloomad (arv) — Animals, living (number)	7	21	1	1	184	201	57	41
II. Toit- ja maitseained, joogid — Food Products, Stim. Bever.	7 037	5 745	1 081	716	68 589	54 740	9 788	5 670
Sellest: — thereof:								
Heeringad — Herrings	934	1 077	240	220	2 915	2 777	658	484
Sool — Salt	1 894	1 322	26	23	8 440	17 929	153	297
Suhkur — Sugar	2 263	2 797	328	309	16 880	16 880	2 123	2 368
III. Toor- ja poolv.-ain. — Raw a. Semi-Manufact. Materials	22 640	18 854	3 214	1 943	149 631	114 969	20 008	14 967
Sellest: — thereof:								
Toortubak — Tobacco unmanufact.	67	63	111	98	492	491	798	755
Toornahad — Hides undressed	136	32	212	45	1 023	1 024	1 473	1 129
Džaut — Jute	308	249	108	94	1 925	1 431	601	453
Puuvill — Cotton	540	422	786	562	4 097	3 681	5 729	4 482
Vill — Wool	20	31	93	81	179	237	782	783
Kivisüsi ja koks — Coal and Coke	3 552	4 578	63	69	44 852	36 103	772	591
Petroleum — Petroleum	2 714	2 402	214	154	10 721	9 694	772	624
Bensiin — Benzine	629	656	71	60	4 964	4 779	550	464
Väetised — Fertilisers	7 779	5 193	355	193	48 792	25 347	2 359	1 413
Vävel puhastamata — Sulphur unpurified	2 682	—	214	—	5 798	3 688	464	309
IV. Valmisraadused — Manufactured Articles	7 108	8 720	5 526	4 835	61 001	51 578	42 063	33 114
Sellest: — thereof:								
Puuv. riie — Cotton Piece Goods	5	7	49	60	92	65	854	674
Villane lõng ja -niit — Woollen Yarn and Thread	34	39	319	293	196	237	1 676	1 829
Kunstsiidilõng ja -niit — Rayon Yarn and Thread	26	37	129	184	187	196	908	1 003
Raud ja teras — Iron and Steel	2 644	5 027	642	738	28 528	28 511	5 649	3 827
Kummi ja k. kaup — Rubber and Rubber Goods	69	65	196	213	408	372	1 205	1 111
V. Kallismetallid ja -kivid — Precious Metals and Stones	0,2	0	24	11	1	1	138	115

näeme, et teravilja osteti välismaalt m. a. ainult 17 tuh. kr. eest. Suhkur näitab koguselt 19,1%-st tagasiminekut ja väärtuselt 6,1%-st tõusu, samuti ka heeringad — koguselt 13,3%-st tagasiminekut ja väärtuselt 9,1%-st tõusu.

Väliskaubanduskäive augustis 1936—37.

Turnover of August Foreign Trade 1936—37.

	August		I. I.—31. VIII		I. I.—31. VIII 37 % 1936 = 100
	1937	1936	1937	1936	
	1000 kr. — In 1000 Kr.				
Väljavedu — Exports . . .	11 071	8 098	62 208	52 748	117,9
Sisseyvedu — Imports . . .	9 846	7 506	72 054	58 907	133,7
Käive — Turnover . . .	20 917	15 599	134 257	108 655	125,9
Väljavedu ±					
Exports ±	+1225	+587	- 951	- 159	
	1000 tn. — In 1000 tns.				
Väljavedu — Exports . . .	69	65	302	299	101,4
Sisseyvedu — Imports . . .	37	33	279	222	125,
Käive — Turnover . . .	106	98	581	521	111,

Toor- ja poolvalmisainete sisseveost 24,5% kuulub puuvillale, 11,0%. — väetisile, teised on väiksema osatähtsusega. M. a. augustiga võrreldes suurenes toor- ja poolvalmisainete rühm kõige enam. Üksikuist aineist suurenesid toornahad 371,1%, väetised 83,9%, puuvill 39,9%, petrooleum 39,0%, džuu 14,9%, tubak 13,3% väärtuselt. Toorväävlit toodi k. a. augustis 2682 tn. 214 tuh. kr. väärtuses, m. a. augustis selle sissevedu ei olnud.

Valmissaaduste rühmas suurenesid võrreldes m. a. augustiga kõik alarühmad peale tekstiiltööstussaaduste ja metallide, milliseist esimene vähenes 6,4% ja teine 15,4%. Tekstiiltööstussaadusist vähenes kõige enam kunstiäidlõng ja -niit (29,9%), metallidest — vasktraat (62,4%), raud ja teras (13,0%). Suurenesid järgmised alarühmad: metallkaup (69,3%), puutööstussaadused (68,5%), transportvahendid (62,6%), põllumajandusmasinad ja -riistad (35,7%), nahkkaubad (28,7%), paberitööstussaadused (26,1%), keraamika- ja muud mineraalkaubad (22,9%), elektrimasinad, igasugused aparaadid ja -riistad (13,6%), jõu- ja töömasinad (12,0%), keemiatööstussaadused (9,6%).

K. a. 8 kuu jooksul suurenes sissevedu võrreldes m. a. sama ajaga 18,1 milj. kr. Sellest arvust langeb tööstustoorainete arvele 4,1 milj. kr., teraviljale 3,4 milj. kr., metallidele 2,2 milj. kr., põllumajandusvarustise arvele 1,9 milj. kr., elektrimasinate, igasuguste aparaatide ja riistade arvele 1,8 milj. kr., transportvahendite arvele 1,3 milj. kr.

Väljaveetud kaupadest suurenes 8 kuu jooksul või 2,9 milj. kr., metsamaterjal 2,7 milj. kr., põlevkiviõli 1,8 milj. kr., puuvilla-lõng ja -niit 1,5 milj. kr. ja toornahad 0,7 milj. kr.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

● O/ü. Meltsi villa- ja riidevärvimistööstus, Tartus, Pikk 12 sisseseatud villa- ja riidevärvimistööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 110 töölit. Jõuandjaks 75 hj. lokomobiil ja elektrimootorid kogujõuga 90 hj. Kootakse villast riidet, kraasitakse ja kedratatakse villa ning värvitakse ja hüvestatakse villaseid ja poolvillaseid kangaid.

● Keila villaketramis- ja kudumistööstus E. Deutsch jt., Tallinnas, Soo 27 villakraasimis-, ketramis ja korrutamisosakonna sisseseadmiseks. Osakonnas leiab tööd 50 töölit. Jõuandjaks elekt-

rimootorid kogujõuga 40 hj. Kraasitakse ja kedratatakse villa ja korrutatakse lõngu.

● O/ü. „Võru tööstus“, Võrus, Kreutzvaldi 57/59 villa-, riidevärvimis- ja kudumistööstuse ning jahu- ja saeveski sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 23 töölit. Jõuandjaks elektrimootorid ja aurumasin kogujõuga 102 hj. Kraasitakse ja kedratatakse villa, kootakse ja värvitakse kangaid, jahvatatakse teravilja ja valmistatakse mitmesugust ehitusmaterjali.

● L. Libertals'ile ja Pinkus Vange'le, Tallinnas, Vene 6 pesuõblemistööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölit. Jõuandjaks elektrimootorid. Valmistatakse igasugu pesu.

● V. Leinbok'ile, Tallinnas, Kõhleri 2 sigaritehase „Kubana“ sisseseadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töölisi. Jõuandjaks 0,5 hj. elektrimootor. Valmistatakse sigareid, sigarillosid ja lõiktubakat.

● A. Koba'le, Tallinnas, Kopli 72 paberivabriku ehitamiseks ja sisseseadmiseks.

Ettevõttes leiab tööd 25 töölisi. Jõuandjaks puugaasimootor 300 hj. ja elektridünamo 440 volti ja 120 amp. Valmistatakse paberit.

● O/ü „Saaremaa Parketiõstus“, Kuresaares, Püha m. 27 sisseseatud parketiõstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 10 töölisi. Jõuandjaks 21 hj. saurumasin. Valmistatakse mitmesugust parketti.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võihindade liikumine toimus m. n. välis- turul edasi tõususuunas. Nii noteeriti Londonis taani võihinnaks 136 š cwt e. n. 132 š vastu. Vastavalt hinnatõusule paranes ka Taani Kopenhaageni võihinnanoteering 8 TKr., tõustes 245 TKr.-le 100 kg. Meie võihinnaks noteeriti Manchesteris 126—128 š cwt e. n. 124—126 š vastu. Ka Saksast saadav hind näitas tõusu 6 s. kg-lt. Vastavalt väljaveetud võikoguste vahekorra kujunemisele üksikute turgude järgi ja võihinna liikumisele noteeriti meie eksportvõihinnaks 184 s kg franko saatejaam. Turutendents kindel. Noteeritud hind on rekordne 1931. a. saadik.

Võihindade tõus m. n. lõpul tuli teatava üllatusena, kuna nädala algul märgati turul

loidust. Nõudmine paranes aga nädala teisel poolel, mis tõi kaasa ka hindade tõusu. Võihinna kujunemisele on mõjunud soodsalt ookeanitaguste maade võipakkumise vähenemine septembris, võrreldes 1. a. septembriga, ja võitarvituse tõus Inglises.

Eksportvõihinna tõusu tõttu paranes siseturul võihind m. n.

Nii maksus või s. kg:

Tallinnas	lauavõi 190—200 s.,	kõõgivõi 175—180 s.
Tartus	„ 185—200 „	„ 150—165 „
Pärnus	„ 185—190 „	„ 155—165 „
Viljandis	„ 190 „	„ 165—170 „
Võlgas	„ 200 „	„ 175—180 „
Rakveres	„ 195 „	„ 150—160 „
Narvas	„ 180—205 „	„ 160—175 „

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib kindel tendents. Eesti peekoni kõrgemat sorti noteeriti Londonis 100 š tntn., kuna m. a. samal ajal noteeriti 91 š ehk 10% madalamat hinda. Kõrgem hinnatase on tingitud uuest peekoni sisseveo piiramisest. Eksporttapamajades tõusis sigade läbikäik 1900-le 1600 vastu eelmisel nädalal.

Elussigadest saadeti NSVL-u viimane saadeti 400 siga. Seega on NSVL-u teine elussigade leping ca 460 000 kr. väärtuses täidetud. Lepingu täitmisega on eksporttapamajad ajutiselt katkestanud elussigade ost-

mist ekspordiks alates 17. sept. Elussigade ostmist jätkatakse mõne nädala pärast. Kuna välisurgudel nõutakse raskeid elussigu, tuleks seakasvatajail vaheaega kasustada elussigade nuumamiseks. Soovitav eluskaalu alamäär oleks 130 kg.

K. n. maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmise hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	96	91		Siseturu hinnad.
55,5—59 „	91	87		
72,5—75 „	91	87		
75,5—80 „	87	83		

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Veistepakkumine kujunes m. n. teisel poolel ootamatult rohkeks. Pakkumise järsk tõus oli tingitud laatadelt ülesostjate poolt

kokkutoodud kauba arvel. Tänavu sügisel püüsid võrdlemisi kaua veiste ühtlase nõudmise kohane pakkumine ning seega ka võrd-

lemisi rahuldavad hinnad. Veiselihahinnad nõrgenesid suurmtügil mõni s kg-lt. Tunduvamalt nõrgenes pulliliha praegu kui lehmaliha vähemnõutavam kaup. Nii maksus suurmtügil veiseliha sortide järgi:

Suured pullid: rammusad 44—47 s, keskmised 42—44 s kg. Väiksemad pullid ja mullikad: rammusad 40—44 s, keskmised 35—40 s, lahjad 30—35 s kg.

Eluskaalu järgi maksusid suured pullid 28—30 s ja väiksemad pullid ning mullikad 22—25—29 s kg.

Lehmaliha nuumatuil 47—50 s, keskmisil 35—37 s ning lahjadel 30—35 s kg.

Eluskaaluhinnad lehmadel 15—21—32 s kg.

Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb eeltoodud lihakilo-hinnale arvata naha ja pudemetete arvel juurde pullidel 10—12 s ja lehmadel 12—14 s, nii saame nn. tapakaalu-hinna.

Vasikate pakkumine väike. Nõudmine keskmine. Hinnad püsivad ühtlased. Tapetud vasikad ühes nahaga maksusid: nuumatud 80—85 s, keskmised 70—80 s ja lahjad 55—60 s kg. Elusvasikad maksusid sordi järgi 35—50—54 s kg.

Lammaste pakkumine suurenes samuti m. n. teisel poolel. Nii oli päeviti üksi eluslammaste pakkumine ca 400. Suuresti pakkumisest tingituna nõrgenesid ka hinnad, — tapetud kaubal kuni 10 s kg-lt. Nii maksusid nädala keskmiselt tapetud lambad: rammusad 50—55 s, keskmised 45—50 s ja lahjad 40—45 s kilo. Eluslambad 25—28—33 s kg.

Eksportlambaliha-noteering jäi endiseks — 75—80 s kg ning eluskaalu järgi ostes

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1937. a.	1936. a.	1935. a.
	18./IX 19./IX 1937	5./IX 12./IX 1937	1. I kuni 19./IX	1. I kuni 20./IX	1. I kuni 22./IX
VOI (tonni)	464,5	279,6	8942,8	7587,9	7947,2
Butter (tons)					
Sellest:					
Saksa . . .	880,2	279,6	3311,0	2942,8	3000,6
Inglise . . .	134,3	—	5456,2	4542,0	4628,
MUNAD					
(uh. tk.) —					
Eggs (1000)	2124	1692	30336	82416	36128
Sellest:					
Inglise . . .	252	252	3778	16454	21429
Saksa . . .	1872	1440	26492	11936	11189
PEEKON					
(tonni) —					
Bacon (tons)	67,2	53,0	1466,3	1686,3	1652,2
LINA (tonni)					
Flax (tons)	208,4	226,5	4940,1	6188,9	4261,3
Sellest:					
Inglise . . .	—	82,2	1705,6	2654,9	2880,1
Belgiase . . .	—	—	201,5	281,8	70,8
Soome . . .	—	—	288,8	455,1	184,9
Saksa . . .	208,2	144,4	2019,0	1121,4	1064,3
Prantsusse . . .	—	—	632,3	1581,2	10,8

33—36 s kg franko saatejaam. Tendents nõrk.

Sealiha pakkumine suurenes vähe. Nõudmine keskmine ning nädala teisel poolel kaldusid ka hinnad väikesele nõrgenemisele.

Tapetud sead ühes peade-jalgadega maksusid: noored ja peekonkaalulised 88—92 s, lihasead 86—90 s ning rasvasead 85—87 s kg. Elussead 66 s kg. Tendents selgusetu.

Nahkade hinnad. Nahkadest tõusid hinnas veisenahad — 90 s kg. Vasikanahkade hinnad endiselt 5.75—6.00 kr tk. Lambanahad 2.5—4.5 kr tk. Hobusenahad ühes saba ja lakaga 13—15 kr. tk.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumine väliturul näitas m. n. edasi tõusutendentsi. Vastavalt hindade paranemisele väliturul noteeriti meie ekspordimunade hinnaks 100 s kg ja siseturumunade hinnaks 60 s kg franko kogumispunkt.

Kanamunade hindade liikumine Inglises näitas tõusu keskmiselt 3—4,5 penssi 120 tk-lt ehk 2—3 s kümnelt. Värske munade pakkumine Taanist ja Hollandist on jäänud

väikeseks, kuna seevastu on suurenenud konservimunade väljavedu.

Saksas — meie kanam. peamises tarvitajas maas — näitab munadetootmine hooajalist langust, mida kiirendavad veel ebasoodsad ilmad. Üldiselt hinnatakse aga munatoodangut praegu kõrgemaks kui m. a. samal ajal.

Kuna meil praegu ekspordimunade hind ületab siseturumunade hinna 40 s võrra

kg-lt, tuleb kanapidajail kõrgema hinna saamiseks müüa mune värskelt.

Siseturul maksusid kanamunad m. n. s paar:

Tallinnas	8—10	Valgas	10—12
Tartus	10—12	Rakveres	10—12
Pärnus	8—10	Narvas	10—11
Viljandis	9—11	Tapas	10—11

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjon noteeris 20. skp. Tallinna kohta järgmised piimahinnad: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 11 s. l. ja müügil piimatööstustele 10 senti liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 9—10 s. l. ja müügil piimatööstustele 8—9 senti liiter. Piima järele nõudmine on hea.

Alates käesoleva nädala esmaspäevast tõstis Võiekspordi keskmieieri oma piimade hindu. Nii müüb keskmieieri piimakauplustele: I valiku rasvarikast 16 s. pudel ja harilikku I valiku piima 14 s. pudel, I valik lahtiselt 12 s. l.; II valiku piim pudelites 13 s. l. ja lahtiselt kauplustele 10½ senti ja teistele 11 senti liiter. Osa talupidajaid saavad praegu oma piima eest piimakauplustelt 10 senti eelmise nädala 9 sendi asemel. Kuuldavasti ka teised kavatsevad oma piimahinda alates teisipäevast tõsta ühe sendi võrra, s. o. II valiku piima 10-ile sendile.

Kuna võihind näitab järjekindlat tõusu ja sügise tulekuga piimakarjade toodang näitab hooajalist tagasiminekut, siis on arvata, et piimahind värskelt tõusnud tasemele ei jää kauaks, vaid juba lähemal ajal järgneb uus hinnatõus, millele piimahind arvatavasti jääb talveks püsima. Möödunud talvine II valiku rööskpiima kõrgem hind müügil piimakauplustele oli 11 senti liiter, tänavu aga arvestades võihinna seisu, peaks piimahind m. talvisest hinnast kõrgemale tõusma.

Väikemüügil maksus piim linnade piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	14—17	—	13—14	11—12
Tartu	14—15	11—12	—	8—10
Narva	12—13	9—10	—	8
Pärnu	17	11	—	10
Rakvere	13	—	—	10
Valga	14	—	—	9—10
Viljandi	14	—	—	10
Tapas	—	—	10	8

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Sügiskuiil, mil elavana omatoodangu turustamisega käib kaasas impordi tagasimine, on tavaliselt maailmaturul tegemist teraviljahindade nõrgenemisega. Kuna tänavune Euroopa impordriikide nisutoodang ületab 7% l. a. taseme, mille ulatuses arvatavasti väheneb ka sissevedajate maade välisnitarve, on tegemist käesoleval sügisel kahe hindanõrgestava teguri kokkusattumisega, mille arvele pannakse viimaste nädalate teraviljahindade langus. Kuigi eelmisel nädalal peamiselt Argentiinast saabuvate ebakohaste ilmateadete tõttu näitasid rukki- ja nisuhinnad väikest paranemistendentsi, esines m. n. taas hindade nõrgenemine euroopa kui ka ameerika turgudel.

Chicagos noteeriti nädala keskmiseks nisuhinnaks 13.67 kr. kv. 14.31 kr. vastu eelmisel nädalal; nädalane hinnatõrjumine seega

4,4%. Winnipegis langes hind 17.12 kr-lt 16.68 kr-le ja Hamburgis 20.15 kr-lt 19.97 kr-le kv, mis tähendab ligi 1%-st hinnatõrjumist. Samuti nagu nisu juures, on ka rukkil tegemist hinnalangusega. Nii noteeriti Chicagos l. n. keskmiseks rukkihinnaks 11.45 kr. ja Winnipegis 12.61 kr. kv, mis on madalam eelmisest nädalast vastavalt 2,4% ja 3,2%.

Maisiturul valitseb praegu Argentiina kõva pakkumine, kuna ostjad maad on suuremate ostude tegemisel väga ettevaatlikud. Teisalt mõjub turgunõrgestavalt vene söödaodra maailmaturule ilmumine, mis tekitab pakkujate poolel suurenevat võistlust ja hindade nõrgenemist. Nii langes m. n. Chicagos maisihind võrreldes eelmise nädalaga 2,3% ja noteeriti 13.56 kr. kv.

Võrreldes praegusi teraviljahindu aasta

tagasi sama ajaga selgub, et maailmaturu hinnad on kujunenud üksikul turgudel lahkuminevalt. Nii ületab tänavustügisene Winnipegi ja Hamburgi nisunoteering 20% ja Liverpooi oma 12% muhused hinnad. Seevastu on Chicagos nisuhinnad aasta vältel nõrgenenud ja praegune hind on vaid 91% läinudstügisest tasemest. Sama nähtus ilmneb ka rukki juures. Chicagos on praegune rukkiahind 2% madalam, kuid seevastu Winnipegis ligi 30% kõrgem kui läinud sügisel. Maisihind on praegu 15% madalam samasugusest tasemest aasta tagasi.

Kodumaise rukki ja nisu ost tegevustalunud vastuvõtupunktides areneb normaalselt. Viljapakkumine on elav ja villi kvaliteedilt rahuldav, ehkki loomukaal on veidi madalam kui paremail saagiaastail. Kuna rukki- ja nisupakkumise registreerimise maailmaturu- ja ka siseturu hinnad olid küllaltki kõrged ja riigi poolt kindlaksmääratud hinnaga ühel

tasemel, jätsid paljud põllupidajad oma toidu-viljapakkumise registreerimata, lootes seda realiseerida vabaturul. Vahepeal langesid hinnad ja praegune siseturumüügihind on juba madalam riiklikest hindadest. Seega tabab hinnalangus esijoones neid põllupidajaid, kes jätsid oma müügid registreerimata valla-valitsuses. Nüüd on Põllutöökoda astunud samme, et ka registreerimata põllupidajail avaneks võimalus oma rukki ja nisu müügiks kindlate hindadega Viljasalvele. Mis kujul see toimub, ei ole praegu veel päris selge, kuid asi otsustatavat lähemate päevade jooksul. Osutub väga võimalikuks, et Riigi Viljasalv hakkab rukist ja nisu ostma täiesti vabal alusel, kusjuures ei arvestata nisuega rukkipakkumiste registreerimisel kogutud andmeid. Sel puhul saaksid kõik põllupidajad Riigi Viljasalvele müüa rukist ja nisu piiramata arvul.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Kuigi linahind püsis kõrge kogu aeg, on märgata siiski teatud närvlikkust uue hooaja eel. Linahindade kujunemise kohta ei ole veel praegu tähtselt selgust.

Kuigi viimaseil nädalail võis märgata teatud hinnatõrjumist, näib nüüd turg taas muutuvat kindlamaks.

Nagu kuulda, mõitis NSVL viimasel nädalal 1000 tn lina vaheltkauplejale hinnaga £ 52 kullas fob, mis vastaks cif-hinnale £ 89--90 vene kasteleo IV grupi I sordilt.

Linahinnad šotis:

	15. IX 37	8. IX 37
Võru-Petseri R	£ 86—87	£ 86—87
Pärnu ülepuhastatud R	£ 85—86	£ 85—86
Pärnu takk	£ 60—61	£ 65—66
Läti-Livoonia	£ 86—87	£ 86—87
NSVL IV gr. I sort	£ 88—89	£ 88—89

Linahindade noteerimiskomisjoni koosseisul Börsikomitee ruumes 17. sept. k. a. noteeriti linakokkuostuhinnad riiklike standartsortide alusel franko kokkuostja ladu s kg-it.

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	188	186
HD	129	127

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
D	120	118
OD	111	109
LOD	102	100
H	98	91

Takk I sort	96
" II "	86
" III "	76
ehitustakk	17

Tendents selgusetu.

Uuest saagist on küll ilmunud turule ainult proove. 15. skp. peetud kuuladale Petseris toodi ca 5 kaalu, s. o. ligi 1000 kg linakiudu. Otsustades nende proovide järgi tulevat tänavune lina raskema kiuga ja kvaliteedilt kõrgem kui m. a. Muidugi on veel vara anda lõplikku otsust tänavuse linakiu kvaliteedi kohta, kuna lamandumine on linakiu väärtust alandanud palju. Linakiuhind ka meie siseturul ei ole veel kujunenud välja ja hind üksikute partiide järgi kõikus väga suurel määral, mis on ka loomulik, sest iga äri soovib saada proovi saatmiseks oma kaubaravitajale.

Linaseemet on juba märksa enam ilmu-

nud turule. Kvaliteedilt on linaseeme küll m. a. omast nõrgem, kuid siiski loetakse turuleilmunud seemet keskmiseks. Petseri laa-

dale 15. skp. toodi 1½ vagunit, s. o. ca 25 000 kg linaseemet. Seemne hind kõikus ca 17 s kg-lt.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Käesoleval sügisel algas seemnekartulite kokkuost m. n. lõpul, seega umbes nädal varem m. a. kokkuvõtmisest. Esimesed seemnekartulisaadetised tulid Virumaalt — Kohtla, Jõhvi, Sompa jt. raudteejaamadest, kus asuvad suuremad seemnekartulikasvatajad. K. n. laieneb kartulite vastuvõtmine ka teisile jaamadele.

Praegu ostetakse ainult sort „majesteeti“, mis kuulub kvaliteedilt I tunnustamisklassi. II ja III klassi seemnekartulite vastuvõtmine algab hiljem.

Seemnekartulite hinnad on peagu eelmise aasta tasemel. Põllumeestele makstakse ko-

ha peal, saatejaam, vastavalt tunnustusklassile ja sortimisele kr 4—4.60 kv-lt.

K. n. lõpul läheb esimene seemnekartulisaadetis — ca 2 000—3 000 kv — välismaale. K. a. seemnekartuli müügi suhtes, arvestades praegust olukorda, näib tõenäoline, et meil õnnestub realiseerida kõik suvel tunnustatud seemnekartul. Praegused väljavahetused näivad olevat veidi paremad m. a. sama aja omist.

Peale seemnekartuli akustati neil päevil ka tööstuskartulite vastuvõtmist. Tööstuskartulit võtavad vastu tärkliisfabriigid.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturul püsivad endised hinnad. Hinnatõusu võis märgata vaid nende artiklite juures, millised on muutunud juba haruldaseks kaubaks turul.

Sääraseiks võime lugeda suveõunust suisleppa, köögiviljaturul — kurke, hernekaunu, türgiube jne. Ajutist tõusu näitas ka tomat, hilkapsahind aga seevastu alanes.

18. sept. maksti Tallinna turul:

tomatist: a) kastiviisi müües	12—20 s. kg
b) jaeviisi müües	20—25 „ „
hilkapsast	3—30 „ pea
sibulaist	20—25 „ kg
määrõikast	2—2,5 kr kg
hernekaunust	40—50 s kg
türgiubadest	40—45 „ „
kurkidest	3—10 „ tk.
rediseist	5—7 „ kimp
peakapsast	4—5 „ kg
porgandist	6—8 „ „
kaalikaistj.	6—8 „ „
õunust: kehvemad õunad	10—15 „ „
keskmised õunad	15—20 „ „
paremad õunad	20—25 „ „
viinamarjust	250—300 „ „
arbuusidest ja meloneist	100—120 „ „

Õunaeksport Soome toimub endiselt väga piiratud arvul sealse tagasihoidliku kaubanduse tõttu.

Eksportõride poolt tehti katseid meie õunte saatmisega ka inglise turule. Vae-

valt suudetakse aga paigutada sinna kuigi suuri partiisid ilma riikliku juurdemaksuta, kuna meie õuntega võistleb inglise turul lõunamaade odav puuvili. Soome turule loodetakse paigutada siiski vähe hiljem teatav osa meie sügis- kui ka taliõuntest. Ka siseturul on loota mõne nädala pärast väikest hinnakõvenemist.

Sibulate eksport Soome toimub samuti väga tagasihoidlikul kujul.

Aedsaadusi veeti meilt välja.

	6.—12. sept.	13.—19. sept.
sibulaid	6 400 kg	12 800 kg
õunu	4 056 „	11 116 „
mustõstraid, konserv.	840 „	10 000 „
jõhvikaid	8 700 „	20 610 „
pohli	12 550 „	26 493 „
sigureid	—	1 750 „

Sigurid ja sibulad läksid kõik Soome. Õunu veeti 6.—12. sept. Inglise turule 1881 kg ja 13.—19. sept. 2664 kg. Pohli, jõhvikaid ja mustõstraid läks aga Saksa ja Inglise.

Aedsaaduste hinna noteerimiskomisjoni koosolekul 17. sept. 1937 noteeriti järgmised hinnad:

1) Pohlad, ekspordikõlblikud, franko Tallinn pakkimiskuludeta 17 s kg.

2) Sibulad, ekspordikõlblikud, franko kokkuostukoht 14—15 s kg.

3) Jõhvikad ekspordikõlblikud franko Tallinn pakkimiskuludeta 16 s kg.

4) Sigurid — ekspordikõlblikud, franko kogumispunkt 16—17 s kg.

Tendents: 1) põhilil — kõikum; 2) sibulail — kindel; 3) jõhvikail — kindel; 4) sigureil — kindel.

KALATURG. — FISH MARKET.

L. n. veeti välja kala ja kalasaadusi 25 500 kg, sellest angerjat 15 200 kg, koha 800 kg, haugi 1500 kg, lõhe ja iherust 3000 kg, latikat 4000 kg, kalakonserve 550 kg ja elusvähki 250 kg.

Angerjat läks Inglisse eluskalana 11 000 kg ja Saksa värskena jääpakendis 4200 kg.

Elusangerjas oli Saaremaa rannikvete rändangerjas, millest maksti kalureile 120—125 s. kg, värske angerjas — Pärnu lahe ja Matsalu väina paigaangerjas, rannikul maksti 80—90 s kg.

Koha läks Rootsi, haugi Rootsi ja Prantsusse, lõhe ja iherust Rootsi 1350 kg, Saksa 1000 kg, ülejäänud Šveitsi ja Soome.

Latikat veeti välja Soome. Kalakonserve — L.-Aafrikasse.

Elusvähkide väljaveo hooaeg on varsti läbi. Vähesed saadetised 250 kg = 6700 tk. läks Rootsi.

Siseturu-kalakaubanduses valitses endiselt rahuldav tegevus. Vaatamata l. n. kestnud tormile arenes sisemaa-veekogudes kalastus siiski võrdlemisi rahuldavalt. Müügile tuli rohkesti latikat, ahvenat, haugi ja ka peipsi sügu. Tartu turule ilmus müügile ka esimesi saadetisi Võrtsjärve kiisku.

Narva ja Virumaa jõgedes arenes lõhe ning iheruse- (mereforelli) saak endiselt rahuldavalt. Müügihinnad Tallinna kui ka Tartu turul: marjakala 250—300 s kg, niisaga 150—200 s kg, lõigatult 200—350 s kg.

Lõhemari valmistatult kuni 10 kr. kg.

Teiste tavaliste kalasortide müügihinnad on näidatud tab.:

Tähtsamate kalasortide turuhinnad s kg.:

	Tallinn	Tartu	Narva
	18. IX	18. IX	17. IX
Lõhi, värske tervelt	150—300	180—300	150—180
Lõhi, värske lõigat.	200—350	200—350	200
Angerjas, värske . . .	100—160	175	—
Koha, värske	70—140	80—100	75
Siig, värske	80—100	60—80	75
Haug, värske	45—60	30—50	40
Latikas, värske	35—50	15—50	—
Ahven, värske	30—45	15—30	25—30
Vimb, värske	40—50	—	—
Koger, värske	40—45	50	—
Linask, värske	40—50	55—60	—
Särg, värske	—	13—15	—
Säinas, värske	—	25—30	—
Räim, värske	15—18	30	13—18
Tursk, värske	15—20	—	—
Lest, värske	30—40	—	—

Räimekaubandus. Ebasoodsa ilmastiiku mõjul tuli l. n. esimesel poolal räimi õige väikesel kogusel, mistõttu müügihinnad püsisid 20—35 s kg. Nädala lõpul paranes räumesaak ning laupäeval toodi Tallinna turule räimi rohkesti ja hinnas kujunes tunduv langus: 15—18 s kg, kalasadamas maksid ülesostjad 7—12 s kg-st. Tartu turul oli müügil paldiski räume 30 s kg.

Kilusaak meie vetes on endiselt kehv. Kalasadama kaudu tuli ainult mõni saadetis värsket kilu, millest maksti kuni 44 s kg-st.

Kalatööstuse ja turumüüete rahuldamiseks veeti sisse rohkesti soome kilu, millest maksti 32—38 s kg-st.

Turski tuli nädala lõpul võrdlemisi rahuldavalt, kuna lestasaak oli nõrk.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SOOME. Ettepanekuid uuteks viljatollideks. — *Propositions for New Grain Tariffs.*

Arvestades asjaolu, et praegused tollimäärad imporditavale viljale ja nende tollide määramiskord ei ole osutunud kõige otstarbekamaiks, esitati valitsuse poolt sept. kokkuastunud Eduskunnale järgmised tollimäärad viljale ja tollide määramiskord: rukis terades 10 penni kg, kui rukkiahind on vähemalt 2,40 Smk. kg; rukkijahult kliidega 15 penni kg + terarukkitoll; kliideta rukkijahult 35 penni kg + terarukkitoll; nisult terades Smk. kg-lt, nisujahult kliidega Smk. 1,15, kliideta nisujahult Smk. 1,85 kg ja nisutangudelt Smk. 1,85 kg. Juhul, kui imporditava rukki hind arvestatult keskmine cif-hind L.-Soome sadamas, on eelmise kuu 20 päeva ajal olnud väiksem kui Smk. 2,40 kg, tõstetakse rukkitolli järgmiseks kuuks 80% nimetatud vahest. Tollitõstmist ei järgne, kui see kujuneks väiksemaks kui 5 penni. Rukki keskmise hinna kohta tollimääramise aluseks teatab Põllutööministeeriumile Riiklik Viljakontor.

Ettepaneku-motiivideks on toodud, et praegune liikuv viljatoll ei ole osutunud küllalt otstarbekaks ega painduvaks. Praeguse tolli juures on osutunud raskeks teha sisse-

oste välisriigest pikema aja peale ette, sest rukkiahinna kujunemine ei ole ettekalkuleeritav, liikuva tolli määramine 3 kuu kaupa ei võimaldavat praeguste aluste juures määrata tolli viljaturu arengu kohaselt, ja see on toonud kaasa nähtuse, et maailmaturgudel asetleidnud tõusu juures on viljahind siseturul tõstetud väga kõrgele, mis on olnud väga ebasoodus tarvitajale. Uue tolli määramiskorra tarvituselevõtmisega loodetakse tuua olukorda parandust. Nisujahutolli liikuvakstegemist ei peeta praegu veel võimalikuks, sest selle sissevedu on möödapääsmatu suuremais koguseis, oma nisu moodustades väiksema osa, ja samul põhjusil ei peeta võimalikuks vähendada ka tollisoodustusi suurveskitele, kes tarvitavad peale kodumaise nisu veel välismaist nisu, kuigi seda soovisid soome nisukasvatavad (praegu 1 kg kodumaise nisu vastu on õigus tuua sisse 1 kg välismaist nisu 90 pennise tolliga — ettepanek oli vähendada seda soodustust poole võrra). Nisujahutolli peetakse aga võimalikuks vähendada Smk. 1-le. Püüdeks on, et nisuhind oleks veidi kõrgem kui rukkiahind. Senine nisutoll oli Smk. 1,25.

Rukki sundjahvatusprotsent 1. sept.

Prescribed Percentage of Mixture of Rye Meal.

Valitsuse otsusega 27. VIII määrati sundjahvatusprotsendiks rukkile alates 1. sept.

70, — nii suur osa peab olema kodumaist rukist rukkijahus.

Timuti- ja ristikkehinaseemnete sisseveo piiramine.

Restricted Imports of Timothy and Clover Seeds.

Põllutööministeeriumi määrusega 24. VII on keelatud vedada sisse timutiseemneid mujalt kui Eestist, punase ristikkehinaseemneid

üldse ja alsike-ristikkehina (Tr. hybridum) mujalt kui Rootsist, Norrast, Eestist ja Lätist.

Uue tollitariifi kehtimapanemise edasilükkamine.

Enforcement of New Custom Tariffs Postponed.

Et põhjalikult töötletud ja laiendatud tollitariifi, mida taheti panna kehtima alates 1. I 38. a. ei saada seks ajaks siiski valmis, kuna peetakse tarvilikuks seda kontrollida veel sisuliselt, jääb tulevaks aastaks kehtima

praegune tollitariif väiksemate muudatustega, millised on osutunud tarvilikeks. Vastav ettepanek on antud valitsuse poolt Eduskunnale.

1936. a. lõikuse väärtus ja viljahindade areng viimaseil aastatel.

Value of 1936. Harvest and Grain Prices during the Last Years.

Põllumajandusvalitsuse esimeste kokkuvõtete järgi saadi 1936. a. lõikuse eest tunduvalt kõrgemaid hindu kui varem aastail, mis sõltus osalt kõrgeist noteeringuist k. a. kevadel. Võrreldes eelmise kahe aastaga on 1936. a. hindade tabel:

	kg-hind Smk.		
	1936	1935	1934
nisu	8,31	2,57	2,46
rukis	2,55	1,96	2,0
oder	2,10	1,63	1,56
kaer	1,63	1,30	1,06
kartul	0,49	0,55	0,58
külvihain	0,50	0,46	0,48
segavili	2,10	1,64	1,40
loomanaeris	0,15	0,15	0,15
teised juurkasvud	0,25	0,25	0,25
roheline jõutoit	0,50	0,46	0,48
hein	0,42	0,38	0,40
sügisviljade õled	0,10	0,10	0,10
kevadviljade õled	0,25	0,25	0,25
juurkasvude pealsed	0,08	0,05	0,08
loomakapsas	0,15	—	—
punase ristiku seemned	25,0	—	—
teise heina seemned	7,0	8,0	10,0
lina	7,0	6,0	5,0

Lõikuse väärtus oleks milj. Smk.

	1936	1935	1934	1931 ja 35 keskm.
nisu	473,7	296,1	219,6	172,8
rukis	786,0	635,0	739,7	729,2
oder	338,9	270,5	325,5	295,6
kaer	1.128,7	791,6	822,9	798,4

Riiklik kartulioist. — State Purchases of Potatoes.

Riiklik Viljakontor kavatses k. a. osta ca 8 milj. kg. kartulit. Ostuhinnaks määrati 53 penni kg. Viipuris ja Helsingis. Al-

	1936	1935	1934	1931 ja 35 keskm.
segavili	52,1	38,6	39,0	36,6
herned, oad jne.	53,1	60,4	56,6	46,3
viljad kokku	2 882,5	2 142,2	2 253,3	2 079,6
kartul	702,1	698,0	660,9	585,4
loomakapsas	11,0	64,6	71,1	97,3
teised juurkasvud	79,5	71,3	78,5	89,1
kartul ja juurk. kokku	858,0	833,9	810,5	771,8
roheline jõutoit	33,0	34,8	43,1	43,4
põldhein	1 726,4	1 523,9	1 474,0	1 608,8
hein	103,7	96,5	107,2	122,3
sügisviljade õled	70,4	78,9	87,2	77,1
kevadviljade õled	346,3	297,4	357,1	305,1
hernekasvud roh.	4,5	5,5	5,5	4,4
hein, õled ja roh. jõu- toit kokku	2 284,3	2 037,0	2 074,1	2 166,1
juurkasvude pealsed	11,6	10,4	11,4	9,7
ristikheinaseemned	56,5	—	—	—
teise heina seemned	43,4	34,7	65,2	32,5
kiudkasvud	9,3	10,7	8,3	8,2
Kogu lõikuse väärtus	6 145,6	5 118,9	5 222,9	5 117,9

1936. a. lõikuse väärtus oleks seega üle 1 miljard Smk. suurem kui 1935. a. ja 1931—35. a. keskmise lõikuse väärtus. Kui lõikuse väärtuse üldsumma on kasvanud ka viljahinna tõusust, tuleb ikkagi 1936. a. suurt tõusu panna suurelt osalt lõikusekoguse kasvamisega. Hinnatõusu arvele jääks umbes 200 milj. Smk. ja ca 800 milj. suurema saagi arvele.

koholilike maksab 48 penni. Võrreldes m. a. hindadega (50 p.) maksab R. Viljakontor k. a. paremat hinda.

ITAALIA.

Itaalia väliskaubandus riikide järgi 1937. a. I poolel.

Italian Foreign Trade by Countries in I Half of 1937.

Toome siin statistilised andmed, millised on kuulutatud välja ametlikult itaalia väliskaub. kohta 1937. a. I poolel, riikide järgi:

	Sissevedu	Väljavedu	Vahe
	Imports	Exports	Balance
1937. a. I poolel I Half of 1937.			
(Milj. liirides).			
Saksa	1 173,0	730,3	-442,2
P.-Am. Ühendriigid	745,1	392,5	-352,6
Inglise	194,9	308,4	+113,5

	Sissevedu	Väljavedu	Vahe
Sveits	163,8	250,5	+ 81,7
Prantsuse	240,7	245,5	+ 4,8
Argentiina	747,3	149,5	-597,8
Egiptus	137,0	137,7	+ 0,7
Austria	328,2	132,1	-196,1
L.-Slaavia	112,3	108,6	- 3,7
Ungari	266,4	98,7	-167,7
Tšehhoslovakkia	124,1	72,3	- 51,8
Rumeenia	225,6	59,9	-165,7
Briti-India	222,2	51,2	-171,0

	Sissevedu	Väljavedu	Vahe
Brasilia	85,9	31,5	- 54,4
Hispaania	70,8	21,6	- 49,2
Kanada j. t.	31,1	19,2	- 11,9

Toodud andmeist järgneb, et Itaalia on nelja riigiga — Inglisea, Šveitsiga,

Uus Itaalia tollitariif väljatöötamisel. —

Itaalia Väliskaubanduse ja Valuuta Riigialamsekretariaadis (Sottosegretariato di Stato per gli Scambi e per la Valute) on väljatöötamisel uus itaalia tollitariif. Uues tollitariifis võetakse aluseks rahvusvaheline tollitariifi nomenklatuuri kava, milline on töötatud välja Rahvasteliidu Majandusliku komitee poolt.

Uue tollitariifi väljatöötamiskomisjonist võtavad osa ka korporatsioonide ja sündikaatide esindajad, mis asjaolu näitab, et teatakse tootjate huve vääriliselt arvestada uue tollitariifi koostamisel.

Prantsusega ja Egiptusega — aktiivne kaubavahetus (riikidest, kelledega Itaalia suurem kaubavahetus), kuna teiste riikidega on Itaalia kaubavahetus passiivne (arvestades riike, kelledega Itaalia suurem kaubavahetus).

New Custom Tariff in Preparation in Italy.

Ühtlasi on väljatöötamisel tollitariif Itaalia Ida-Aafrika jaoks. Tollitariif tuleb üks kogu Itaalia Ida-Aafrika jaoks, asendades seniseid eraldi tollitariife Eritrea, Itaalia Soomaalia ja Etioopia jaoks. Tariif tuleb kahe lahtriga: üks alandatud määradega Itaaliast sisseveetavate, ja teine määradega välismailt sisseveetavate kaupade kohta.

(Etioopiast Itaaliasse sisseveetavad kaubad käivad Itaalias sisseveetolli alla, arvatud välja kohvi).

Eesti väliskaubandusbilanss tähtsamate riikidega augustis ja kaheksal kuul 1935—37. a. 1000 kr-des.

Estonian Trade Balances with Principal Countries, August and 1. I — 31. VIII 1935—37 (in 1000 Kr.).

	August			1. I. — 31. VIII				August			1. I. — 31. VIII			
	Aasta	Väljavedu	Sissevedu	Saldo	Väljavedu	Sissevedu		Saldo	Year	Exports	Imports	Balance	Exports	Imports
ULDSE —	1937	11 071	9 846	+ 1 225	62 203	72 054	- 9 851	1937	94	88	+ 6	776	1 741	- 965
TOTAL	1936	8 093	7 506	+ 587	52 749	53 907	- 1 159	1936	155	113	+ 42	1 036	1 693	- 657
	1935	8 111	6 769	+ 2 342	51 798	42 921	+ 8 877	1935	147	67	+ 80	923	678	+ 250
Sellest —														
Thereof:	1937	4 581	1 729	+ 2 852	22 289	11 670	+ 10 619	1937	320	435	- 115	1 582	2 457	- 875
Briti	1936	3 807	1 451	+ 2 356	20 485	9 540	+ 10 945	1936	193	274	- 81	962	1 096	- 134
United Kingdom	1935	3 048	1 236	+ 1 807	20 914	7 902	+ 13 012	1935	68	295	- 227	733	959	- 226
	1937	3 773	2 567	+ 1 211	15 777	19 722	- 3 945	1937	100	314	- 214	947	1 819	- 872
Saksa	1936	1 522	2 183	- 666	10 814	16 837	- 6 023	1936	67	179	- 112	835	943	- 108
Germany	1935	2 046	1 422	+ 624	10 810	11 436	- 626	1935	36	219	- 183	438	977	- 491
	1937	138	806	- 768	1 875	5 839	- 3 964	1937	126	176	- 50	1 069	1 456	- 387
U. S. A.	1936	330	412	- 82	2 005	5 254	- 3 249	1936	69	107	- 38	628	705	- 79
U. S. A.	1935	430	610	- 180	1 560	5 230	- 3 730	1935	51	140	- 89	346	910	- 564
	1937	102	96	+ 7	705	940	- 235	1937	114	43	+ 71	1 116	247	+ 869
Läti	1936	147	147	-	813	1 573	- 760	1936	35	27	+ 8	1 077	103	+ 969
Latvia	1935	148	63	+ 90	1 459	829	+ 630	1935	175	5	+ 170	874	83	+ 791
	1937	49	215	- 166	2 369	1 605	+ 764	1937	92	120	- 28	526	1 132	- 606
Prantsuse	1936	304	138	+ 166	3 043	1 117	+ 1 926	1936	49	126	- 77	582	459	+ 123
France	1935	181	141	+ 40	1 401	1 575	- 174	1935	34	79	- 45	910	727	+ 183
	1937	343	479	- 136	2 638	4 499	- 1 861	1937	33	204	- 171	446	1060	- 614
Rootsi	1936	335	425	- 90	3 440	3 037	+ 403	1936	35	68	- 33	338	464	- 128
Sweden	1935	327	25	+ 25	2 227	2 374	- 153	1935	44	63	- 19	429	443	- 14
	1937	458	523	- 65	3 904	2 455	+ 1 449	1937	—	0,3	- 0,3	122	233	- 111
Soome	1936	492	241	+ 221	3 394	1 312	+ 2 082	1936	—	3	- 3	163	301	- 138
Finland	1935	588	197	+ 391	4 501	1 482	+ 3 019	1935	6	5	+ 1	127	38	+ 89
	1937	208	490	- 287	2 275	3 755	- 1 480	1937	127	37	+ 90	428	236	+ 192
N. S. V. L. . . .	1936	204	671	- 467	1 514	2 523	- 1 009	1936	92	45	+ 47	329	382	- 53
U. S. S. R.	1935	360	205	+ 155	1 633	1 327	+ 306	1935	59	57	+ 2	447	322	+ 125
	1937	—	—	—	—	—	—	1937	8	42	- 39	317	509	- 192
	1936	—	—	—	—	—	—	1936	9	44	- 35	204	297	- 93
	1935	—	—	—	—	—	—	1935	40	23	+ 17	115	387	- 272

A/S „Ühiselu“ trükk, Tallinn, 1937.